A-I/1/1270/21

प्रथमसत्रार्द्धम्

प्रथमपत्रम्

धर्मशास्त्रम्

समयः घण्टात्रयम् **पूर्णाङ्काः 80**

अ. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। **(15×2=30)**

1. सभालक्षणं किम्?
2. "समाह्वयः" इत्यनेन किमभिधीयते?
3. व्यवहारलक्षणं किम्?

अथवा

सभासदः कीदृशाः भवेयुः?

4. के पूगाः?
5. अर्थशास्त्रस्यापरं नाम किम्?
6. कः स्थानासेधः?

अथवा

कः प्रतिभूः?

7. कानि दिव्यानि? नामानि लिखत।
8. प्रमाणं कतिविधम्?
9. लौकिकं लेख्यं कतिविधम्?

अथवा

भोगः कतिविधः?

10. दिव्यप्रमाणं कुत्र प्रयोजयेत्?
11. के सप्तमारुतः?
12. अग्निविधेः कति मण्डलानि भवन्ति?

अथवा

किं फालम्?

13. कः द्वामुष्यायणः?

14. दायशब्दस्य कोऽर्थः?

15. एकादशरुद्रनामानि लिखत।

अथवा

कः औरसपुत्रः?

ब. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। **(5×6=30)**

16. कूटसाक्ष्ये दण्डविधानं निरूपयत।

17. घटविधिं विशदं विवेचयत।

अथवा

विभागकालान् स्पष्टयत।

18. दत्तकग्रहणविधिं लिखत।

19. कोशविधिं स्पष्टयत।

अथवा

साक्षीसन्देहनिर्णयं प्रतिपादयत।

20. प्रमाणभेदान् विलिख्य कुत्र कस्य प्रामाण्यम्? वर्णयत।

अथवा

विभागानन्तरोत्पन्नपुत्रस्य विभागं स्पष्टयत।

स. एकः दीर्घोत्तरीयः प्रश्नः समाधेयः। **(1×20=20)**

21. "ज्येष्ठेन जातमात्रेण पुत्री भवति मानवः" इत्यस्य व्याख्या कार्या।

अथवा

सर्वदिव्यसाधारणविधिमालोचयत।

अथवा

दायस्वरूपं सविस्तरमुपस्थापयत।

A-I/2/1271/21

प्रथमसत्रार्द्धम्

द्वितीयपत्रम्

धर्मशास्त्रम्

समय: घण्टात्रयम् **पूर्णाङ्का: 80**

अ. सर्वे प्रश्ना: समाधेया:। **(15×2=30)**

1. मीमांसादर्शनस्यापरं नाम किम् ?

2. अथातो धर्मजिज्ञासा इत्यत्र अथशब्दार्थ: क: ?

3. धर्मलक्षणं किम् ?

अथवा

आर्थीभावनालक्षणं लिखत।

4. साधनाकांक्षायां कस्यान्वय: ?

5. वेद: कतिविध: ?

6. उत्पत्तिविधे: लक्षणं लिखत।

अथवा

दध्नाजुहोतीत्यत्र क: विधि: ?

7. श्रुति: कतिधा ?

8. वाक्यादिभ्य: लिंगस्य बलवत्वे किमुदाहरणम् ?

9. किं वाक्यम् ?

अथवा

नञर्थस्य कुत्रान्वय: ?

10. प्रकरणलक्षणं किम् ?

11. स्थानं कतिविधम् ?

12. समाख्या कतिधा ?

अथवा

प्रयोगविधे: लक्षणं किम् ?

13. कः अर्थक्रमः ?

14. के मन्त्राः ?

15. अधिकारविधेः लक्षणं किम् ?

अथवा

पदार्थक्रमयोः कः बलवान् ?

ब. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। **(5×6=30)**

16. सपदकृत्यं धर्मलक्षणं प्रतिपादयत।

17. आर्थिभावनास्वरूपं स्पष्टयत।

अथवा

विनियोगविधेः स्वरूपं लिखत।

18. प्रयोगविधिस्वरूपं विशदयत।

19. सोदाहरणं प्रकृतिविकृतिलक्षणमुपस्थापयत।

अथवा

सभेदं समाख्यालक्षणं निरूपयत।

20. नामधेयलक्षणं सप्रयोजनमुपपादयत।

अथवा

प्रयाजान् निरूपयत।

स. एकः दीर्घोत्तरीयः प्रश्नः समाधेयः। **(1×20=20)**

21. सभेदमर्थवादस्वरूपं प्रतिपादयत।

अथवा

सलक्षणं विधेः सहकारिप्रमाणानि लिखत।

अथवा

सभेदं विधिस्वरूपं प्रतिपादयत।

A-I/3/1272/21

प्रथमसत्रार्द्धम्

तृतीयपत्रम्

धर्मशास्त्रम्

समय: घण्टात्रयम् **पूर्णाङ्का: 80**

अ. सर्वे प्रश्ना: समाधेया:। **(15×2=30)**

1. दायभागग्रन्थ: कस्य ग्रन्थस्यान्तर्गत: ?
2. विभागलक्षणं किम् ?
3. स्वत्त्वलक्षणं किम् ?

अथवा

जिमूतवाहनमतानुसारं पितृधनविभागस्य कालद्वयं किम् ?

4. अर्जनं नाम किम् ?
5. पितुरनन्तरं क: पितु: धनमशेषतो गृह्णीयात् ?
6. ऋत्विज: लक्षणं किम् ?

अथवा

गान्धर्वविवाहस्य लक्षणं किम् ?

7. समांशहारिणी का ?
8. निबन्धलक्षणं किम् ?
9. पित्रो: जीवतो धनविभागेऽनीशा: के ?

अथवा

विवाह: कतिविध: ? के च ते ?

10. एकपुत्र: क: विचारित: ?

अथवा

के अदायदाबान्धवा: ?

11. स्त्रीधनं कतिविधं ? तानि च कानि ?

12. अन्वाधेयं किम् ?

13. भागद्वयं कस्य भ्रातृविषयम् ?

14. पुन्नामनरकव्यावर्तकः कः ?

15. कामजाः पुत्राः के ?

अथवा

कयोरभावे पुत्राणां विभागः संप्रदर्शितः ?

ब. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। **(5×6=30)**

16. स्वत्वस्य लौकिकालौकिकत्वविचारं कुरुत।

17. असवर्णभ्रातृविभागं निरूपयत।

अथवा

दायभागपदस्य निरूढत्वं यथाग्रन्थं विचारयत।

18. जीमूतवाहनदिशा अप्रजस्त्रीधनाधिकारक्रमं निरूपयत।

19. विभागान्तरागतविभागं यथाग्रन्थं प्रतिपादयत।

अथवा

विद्याधनमहत्वं यथाग्रन्थं प्रतिपादयत।

20. ग्रन्थकर्तुः जीमूतवाहनस्य कालकृतिग्रन्थादिकं विशदय।

अथवा

जीमूतवाहनदिशा पितृधनविभागकालान् उल्लिखत।

स. एकः दीर्घोत्तरीयः प्रश्नः समाधेयः। **(1×20=20)**

21. सवर्णभ्रातृणां धनविभागनिरूपणं ग्रन्थोक्तदिशा प्रतिपादयत।

अथवा

स्त्रीधनविभागं निरूपयत।

अथवा

विभाज्याविभाज्यधननिरूपणं ग्रन्थोक्तदिशा प्रतिपादयत।

A-I/4/1273/21

प्रथमसत्रार्द्धम्

चतुर्थपत्रम्

धर्मशास्त्रम्

समयः घण्टात्रयम् **पूर्णाङ्काः 80**

अ. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। **(15×2=30)**

1. "दण्डनीतिः" शब्दस्य कोऽर्थः?

2. लोकायतस्यापरं नाम किम्?

3. का आन्वीक्षिकी विद्या?

अथवा

कतिविधः विनयः?

4. कौटिल्यमतानुसारे संख्यानामभ्यासः कदा कुर्यात्?

5. इन्द्रियजयं कथं कुर्वीत?

6. का अर्थोपधा?

अथवा

कौटिल्यमतेन "अर्थ एव प्रधानम्" अस्ति न वा?

7. विनयाधिकरणे कति अध्यायाः सन्ति?

8. कः अरालिकः?

9. अमात्यनियुक्तिविषये कौणपदन्तस्य मतं किम्?

अथवा

के तीक्ष्णाः?

10. लुब्धवर्गः कः?

11. इङ्गितशब्दस्य कोऽर्थः?

12. मन्त्रिपरिषदं कति अमात्यान् कुर्वीतेति मानवाः?

अथवा

दूतः कतिविधः?

13. कानि ज्ञानेन्द्रियाणि ?

14. के मातृबान्धवाः ?

15. योगशब्दस्य कोऽर्थः ?

अथवा

कः उपांशुदण्डः ?

ब. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। **(5×6=30)**

16. आश्रमधर्मान् लिखत।

17. “वृद्धसंयोगः” इति प्रकरणस्य किं वैशिष्ट्यम् ? लिखत।

अथवा

दुर्गनिर्माणविधिं स्पष्टयत।

18. दूतनियुक्तिविषये विचारमालोचयत।

19. गूढपुरुषप्रणिधिं लिखत।

अथवा

राज्ञः कर्त्तव्यनिर्णयमालोचयत।

20. कौटिल्यमतानुसारं विनयाधिकरणस्य किं वैशिष्ट्यम् ? लिखत।

अथवा

मन्त्रणाधिकारं निरूपयत।

स. एकः दीर्घोत्तरीयः प्रश्नः समाधेयः। **(1×20=20)**

21. कस्य अप्रणीत्येसति मात्स्यन्यायमुद्भावयति प्रकरणप्रसंगानुसारं विवृणुत।

अथवा

कौटिल्यमतानुसारं कृत्याकृत्यपरीक्षणमालोचयत।

अथवा

अमात्यनियुक्तिविषये विशदं विवेचनं कुरुत।